

Високим ступенем селитебного навантаження відзначається також Тернопільський ЛР, це зумовлено тим, що в його межах розташований обласний центр (м. Тернопіль) та кілька міст (Теребовля, Бучач, Збараж (ступінь селитебного навантаження тут становить понад 60).

Розтоцько-Опільська горбогірна область до складу якої входить Бережанський та Монастирський горбогірні лісові райони відзначається найменшим показником селитебного навантаження. Цей показник коливається в межах 55,1-60,0. Таким же показником селитебного навантаження характеризується Товтровий природний округ, що зумовлено тим, що тут менш сприятливі умови для селитебного освоєння.

Висновки. Таким чином, аналіз диференціації населення на території ландшафтних регіонів Тернопільської області, дозволяє зробити висновок про значну контрастність заселеності окресленого регіону і, відповідно, різних показників селитебного навантаження на нього. При цьому, за площею домінують території із слабким і середнім ступенем селитебного навантаження (біля 65%) і лише 35% території має дещо вищі показники. Найбільша кількість населення проживає у південних районах Тернопільщини, а найменш заселеною є територія в межах Товтрового природного округу і Розтоцько-Опільської горбогірної області (Бережанський і Монастирський горбогірні лісові райони). Така ситуація зумовлена геоморфологічними особливостями цих територій. Практично у всіх ландшафтних районах області переважає сільське населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воропай Л.И. Селитебные геосистемы физико-географических районов Подолии / Л.И. Воропай, М.Н. Куница. – Черновцы: ЧГУ, 1982. – С. 22-25.
2. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафто / Г. І. Денисик. – Вінниця, 2012. – 334 с.
3. Денисик Г.І., Бабчинська О.І. Селитебні ландшафти Поділля / Г. І. Денисик, О. І. Бабчинська. – Вінниця: Теза, 2006. – 203 с.
4. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2014 рік. – Тернопіль, 2015. – С.50-53.

Балан М.

Науковий керівник – доц. Питуляк М.Р.

СУЧАСНИЙ СТАН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПРИДНІСТЕР'Я

Земельні угіддя – це землі, що систематично використовуються, або можуть використовуватися для конкретних господарських цілей. До основних земельних угідь, з яких складаються земельні ресурси України, та від стану яких в значній мірі залежить екологічна ситуація в країні, відносяться сільськогосподарські, лісові та природоохоронні землі [2].

Сільськогосподарські землі, що використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції називаються сільськогосподарськими угіддями. Основними видами сільськогосподарських угідь є рілля, сіножаті, пасовища, багаторічні насадження.

Сільськогосподарські угіддя Тернопільського Придністер'я займають площу 217330 га. У їх структурі найбільшу площу займають орні землі – 177650,25 га (81,7%). Найменшою є частка багаторічних насаджень – 1,9% та сіножатей – 0,9%. Пасовища займають площу 33675,47 га (15,5%)

У структурі сільськогосподарських угідь Борщівського району найбільшу частку займає рілля – 86,01%, значно меншу частку займають пасовища – 10,5%, багаторічні насадження – 2,5%, сіножаті – 0,7% (Рис. 1).

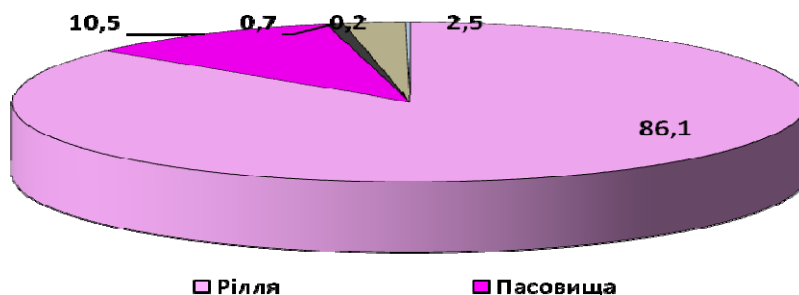

Рис. 1. Структура сільськогосподарських угідь Борщівського району (%)

Загалом, у районі простежується територіальні відмінності у структурі сільськогосподарських угідь.

Найбільша частка ріллі простежується в таких сільських і селищних радах: Більче–Золотецька, Вигодська, Вільховецька, Горошівська, Дністровська, Жилинська, Лосяцька, Озерянська, Мельниця–

Подільська, Шершенівська і становить від 90,2% до 96,1%. Найменшу частку рілля займає в Устянській - 74,8%, Висічанській – 75,5% та Вовковецькій – 75,7% сільських радах.

Найбільша частка пасовищ у таких сільських радах: Худиківська – 32,6% , Устянська – 24,04%.

Щодо багаторічних насаджень, то найбільша їх частка в смт Скала – Подільська – 40,9%, в м. Борщів, Вовковецькій та Заліській сільських радах – від 6,7% до 10,3%. Найменша частка багаторічних насаджень в Шершенівській – 0,2%, Сков`ятинській – 0,5%, Бабинецькій – 0,6%, Більче – Золотецькій – 0,7%, Устянська – 0,8 % сільських радах.

Порівняно з ріллею, багаторічними насадженнями і пасовищами - сіножатей у адміністративних районах значно менше. Так, найбільшу частку сіножатей мають такі сільські ради: Циганська – 2,21%, Сапогівська – 2,17%, Кривченська – 2,39%. Немає сіножатей у Пилатківській, Жилинській, Дзвиняцькій, Верхнякіській, Висічанській сільських радах.

У структурі сільськогосподарських угідь Буцацького району, частка рілля переважає і становить – 81,4%, частка багаторічних насаджень – 1,3%, сіножатей – 1,2%, а пасовищ – 15,9% (Рис. 2).

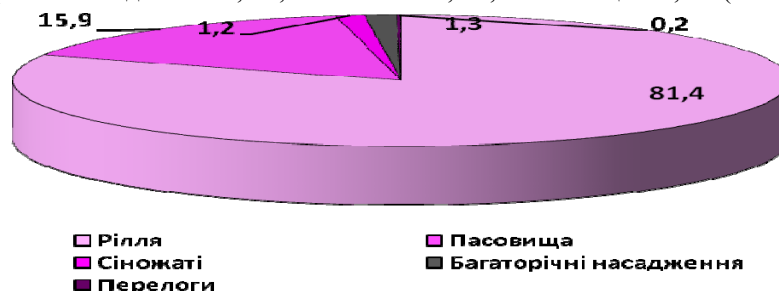

Рис. 2. Структура сільськогосподарських угідь Буцацького району (%)

Найбільша частка рілля у таких сільських радах: Дулібівська, Жниборіцька, Заривинецька, Зеленська, та ін.. (від 82,1% до 90,4%).

Найбільше багаторічних насаджень зосереджено в Возилівській, Жизномирській, Зеленській, Космиринській, Ліщанецькій, Новопетликівській, Стінківській, Підзамочківській, Трибуківській сільських радах і становить від 2% до 6,2%.

Найменша частка сіножатей у таких сільських радах: Бобулинська, Жизномирська, Зеленська, Миколаївська, Пилявська, Сороківська, Жниборіцька, Киданівська, Озерянська, Переволецька від 0,02 % до 0,9%.

Найбільшу частку пасовищ у складі сільськогосподарських угідь мають такі сільські ради : Бариська – 23,7%, Берим`янська – 25,4%, Бобулинська – 26,1%.

У структурі сільськогосподарських угідь Монастирського району, найбільшу частку займає рілля – 69,3%. У цьому районі значною є частка пасовищ – 28,5%. Найменша частка багаторічних насаджень – 1,4% і сіножатей – 0,7% (Рис. 3).

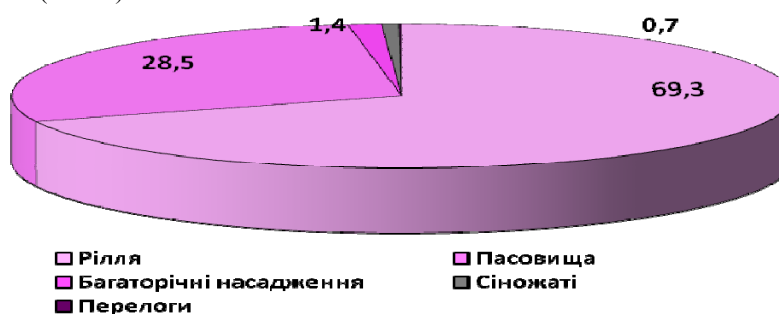

Рис. 3. Структура сільськогосподарських угідь Монастирського району (%)

Якщо аналізувати частку рілля по сільській радах, то найбільшу частку вона займає в: Гориглядівській – 86,2%, Доброводівській – 81,8%, Олешівській – 87,6%. Найменшу частку рілля займає у таких сільських радах: Велеснівській, Вербківській, Горішньослобідській, Горожанській, Завадівській, Комарівській, Криницькій, Тростянецькій та м. Монастирська і становить від 54,4% до 69,3%.

Частка пасовищ в Монастирському районі дещо менша ніж частка рілля. Найвищі показники мають такі сільські ради як, Вербківська, Горішньослобідська, Горожанська, Гранітненська, Дубенківська, Комарівська, Красіївська, Швейківська, Завдівська і становлять від 30,4% до 45,0%.

Частка багаторічних насаджень є дуже низькою в районі. Її найвищі показники в Велеснівській, Вербківській, Горожанській, Задарівській, Олешівській сільських радах, смт. Коропець від 2,5 % до 4,3 %.

Що стосується сіножатей, то їх частка дуже низька. В таких сільських радах, як Усте – Зеленська

3,6 %, Криницька – 3,5 %, Горішньослобідська -2,1 %, Горожанська – 2,6 %, Комарівська 2,2 %.

У структурі сільськогосподарських угідь Заліщицького району, найбільшу частку займає рілля – 82,9%. Найвища частка рілля у структурі сільськогосподарських угідь таких сільських рад як: Бедриківська, Буряківська, Винятинська, Ворвулинська (від 81,1% до 95,4%) (Рис. 4).

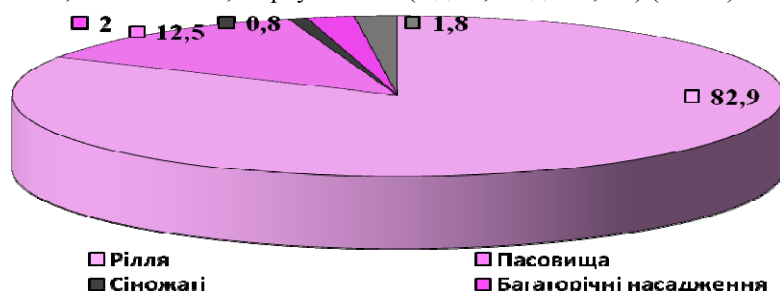

Рис. 4. Структура сільськогосподарських угідь Заліщицького району (%)

Значно меншу частку в Заліщицькому районі займають пасовища – 12,5%. Найбільшу частку пасовищ (від 20,8% до 31,2%) мають Дунівська, Касперівська, Колодрібська та інші сільські ради.

Найменшу частку пасовищ, що становить від 2,7% до 9,6% мають такі сільські ради: Головчинська, Добрівлянська, Дорогичівська, Зозулинська, Подільська, Солоненська, Торськівська.

Частка сіножатей є найнижчою 0,8%. Найвищий її показник тільки в Новосілківській сільській раді – 14,6%.

Частка багаторічних насаджень в Заліщицькому районі є низькою – 2,0%. Найвищі показники в Дунівській – 9,5%, Зеленогайській – 23,9% сільських радах та м. Заліщики – 7,7%.

На території Тернопільського Придністер'я найвища частка рілля в структурі сільськогосподарських угідь Борщівського району – 86,1%. Найменша частка рілля у Монастириському районі – 69,3%. Частка пасовищ змінюється в межах від 10,5% у Борщівському районі до 28,5% - у Монастириському районі. Такі відмінності у структурі сільськогосподарських угідь можна пояснити відмінностями у рельєфі та залісненості території.

ЛІТЕРАТУРА

1. Головне Управління Держземагенства в Тернопільській області [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zem.te.ua/>
2. Земельні ресурси України / За ред. Медведева М.М., Лактіонової Т.М. – К.: Аграрна наука, 1998. – 150 с.
3. Питуляк М.Р. Потенціал земельних ресурсів. Природні умови та ресурси Тернопільщини / Наук. ред. М.Я.Сивий, Л.П.Царик. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2011. – С. 213-220.